

Innehåll

1 Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning	2
2 Översikt av strategisammanhanget	3
2.1 Förändringar i strategisammanhanget	3
2.2 Sveriges roll i strategisammanhanget	5
2.3 Synergier med andra svenska strategier och aktörer	6
3 Resultatrapportering	7
Sidas bidrag till förändring på strateginivå	7
3.1 Stödområde 1: Stärkt demokrati, jämställdhet och mänskliga rättigheter	8
3.1.1 Mål 1.1: Stärkta demokratiska institutioner och rättsstatens principer	8
3.1.2 Mål 1.2 Ökat politiskt deltagande av kvinnor	9
3.1.3 Mål 1.3 Stärkt kapacitet hos civilsamhället.....	10
3.1.4 Mål 1.4 Ökad transparens i handeln med konfliktmineraler	10
3.2 Stödområde 2: Förbättrade möjligheter för fattiga att förbättra sina levnadsvillkor ..	11
3.2.1 Mål 2.1 Förbättrade möjligheter för hållbar och produktiv sysselsättning för kvinnor och unga ..	11
3.3 Stödområde 3: Förbättrad hälsa	12
3.3.1 Mål 3.1 Förbättrad tillgång till barn- och mödrahälsovård av god kvalitet.....	12
3.3.2 Mål 3.2 Kännedom om och tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter ..	14
3.3.3 Mål 3.3 Stärkt kapacitet att förebygga och minska konsekvenserna av sexuellt och könsbaserat våld.....	14
3.4 Stödområde 4: Mänsklig säkerhet och frihet från våld.....	16
3.4.1 Mål 4.1 Stärkta initiativ för konfliktlösning och försoning	16
3.4.2 Mål 4.2 Stärkt kapacitet hos återvändande flyktingar och grupper samt hos mottagande samhällen.....	17
4. Implikationer	18

1 Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning

Stärkt demokrati, jämställdhet och mänskliga rättigheter	Mål ¹	Portfölj ²
Stärkta demokratiska institutioner och rättsstatens principer		
Ökat politiskt deltagande av kvinnor		
Stärkt kapacitet hos civilsamhället		
Ökad transparens i handeln med konfliktmineraler		
Förbättrade möjligheter för fattiga att förbättra sina levnadsvillkor		
Förbättrade möjligheter för hållbar och produktiv sysselsättning för kvinnor och unga		
Förbättrad hälsa		
Förbättrad tillgång till barn- och mödrahälsovård av god kvalitet		
Kännedom om och tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter		
Stärkt kapacitet att förebygga och minska konsekvenserna av sexuellt och könsbaserat våld		
Mänsklig säkerhet och frihet från våld		
Stärkta initiativ för konfliktlösning och försoning		
Stärkt kapacitet hos återvändande flyktingar och grupper samt hos mottagande samhällen		

¹ Bedömning av utvecklingen i kontexten i förhållande till **strategimålen**: Grön: Utvecklingen går framåt; Gul: Utvecklingen går delvis framåt eller delvis bakåt; Röd: Utvecklingen går bakåt.

² Bedömning av **portföljens relevans**: Grön: Portföljen är relevant; Gul: Portföljen är delvis relevant; Röd: Portföljen är inte relevant.

2 Översikt av strategisammanhanget

Totalt strategibelopp:
1 540 000 MSEK

Utbetalat belopp hittills:
1 684 749 MSEK

Antal insatser 2020: 32

2.1 Förändringar i strategisammanhanget

DRK präglades under 2020 av Covid-19, åtgärder för att hantera pandemin, samt av sekundära effekter och responsen för att hantera även dessa. Samtidigt ökade det dödliga våldet och väpnade grupperns övergrepp mot mänskliga rättigheter i provinserna Ituri, Nord-Kivu och Syd-Kivu i östra DRK, som enligt uppgift ledde till över 2000 döda civila och ett stort antal internflyktingar³. Enligt den senaste humanitära responsplanen (HRP) för DRK lever för närvarande 19,6 miljoner människor i akut matosäkerhet, vilket motsvarar omkring en femtedel av landets befolkning.

Covid-19-responsen har kanalisats dels genom en specifik hälsosektorplan, dels en multisektoriell responsplan med fokus på de sekundära effekterna, vilket inkluderat särskilt utsatta grupper. Bland de negativa effekterna som partnerorganisationer observerar finns en ökning av våld mot kvinnor och mot barn som inte får tillgång till skolgång. En positiv sideeffekt är möjligen att digitaliseringstakten i DRK har ökat under pandemin i och med att många aktörer utvecklar nya arbetssätt.

Regeringen och dess partner har försökt balansera sitt arbete mellan insatser mot pandemin och fortsatta insatser för fredsbyggande, stabilisering, humanitära insatser och utvecklingsinsatser för att hantera den ständiga underutvecklingen i DRK. Presidenten Tshisekedis reformambitioner har hittills inte genomförts i någon större utsträckning vilket han också hänvisade till när han i slutet av 2020 inledde en nationell konsultationsprocess för att finna en ny majoritet i Nationalförsamlingen. I december 2020 meddelade han att koalitionen mellan hans partiallians CACH och förre presidenten Kabilas partiallians FCC upplöstes och i januari 2021 säkrade han en ny majoritet i Nationalförsamlingen vilket har lett till att regeringen har avgått. Den 15 februari utsåg presidenten Tshisekedi en ny premiärminister, Jean-Michel Sama Lukonde Kyenge, som under de närmaste veckorna förväntas bilda en ny regering.

Samtidigt som den senaste tidens utveckling kan innebära en möjlighet att lösa den politiska blockering som rått inom koalitionen CACH-FCC är situationen fortfarande osäker. Det återstår att se vilka möjligheter en ny koalition har att genomföra reformer för bland annat ökad demokrati, respekt för mänskliga rättigheter, kvinnors deltagande, minskad korruption samt inom hälsa, utbildning och elektrifiering. Det finns en beredskap och ett intresse bland givare att söka bidra med resurser i dessa reformsträvanden. IMF stödjer DRK genom en *Rapid credit facility* och planerar för en mer långsiktig *Extended credit facility*, Världsbanken har aviserat sin avsikt att öka sitt stöd väsentligt under vissa förutsättningar i en löpande dialog med DRK rörande god finansiell styrning av den offentliga verksamheten m.m. Från EU:s och stora delar av övriga givarsamfundets sida framhålls framförallt vikten av en demokratisk utveckling, god samhällsstyrning, respekt för rättsstatens principer och mänskliga rättigheter, kvinnors rättigheter och deltagande, åtgärder mot korruption och andra reformer i fortsatta strävanden för en hållbar, fredlig och inkluderande utveckling i DRK.

³ UNHCR Geneva Press Briefing 16 februari 2021,

<https://www.unhcr.org/news/briefing/2021/2/602b87aa4/unhcr-alarmed-armed-atrocities-eastern-dr-congo.html>

Fallande råvarupriser gav en lägre tillväxt mellan 2018 (5,8 procent) och 2019 (4,4 procent) eftersom koppar och kobolt utgör omkring 80 procent av DRK:s export. Covid-19 dämpade ekonomin ytterligare under 2020. Med en gradvis återhämtning av den globala ekonomin, produktionsstart i den nya koppargruvan Kamo-a-Kakula och ett stigande globalt kopparpris bedöms tillväxten kunna återhämta sig för att 2022 vara tillbaka på en tillväxt med 3-5 procent. Samtidigt hämmas landets ekonomi fortsatt av ett mycket bristfälligt affärsklimat, framförallt för utländska företag, och en omfattande korruption.⁴

Mandatet för FN:s fredsbevarande mission MONUSCO förnyades i december 2020 och innebär att missionen, FN och DRK:s regering ska planera för en gradvis utfasning av missionen under en flerårsperiod. Utfasningen inleds under 2021 med att missionen helt lämnar Kasaiprovinserna och fortsätter 2022 med att missionen lämnar Tanganyika. Detta medför ett ökat behov av utvecklingsinsatser i dessa delar av landet och ett tydligt samordnat stöd för att offentliga institutioner ska kunna fylla det tomrum som missionen lämnar efter sig. Det internationella samfundet arbetar för att stärka, öka och samordna det humanitära biståndet, utvecklingssamarbetet och fredsbyggandet (trippel-nexus) i de aktuella provinserna. FN, bilaterala givare och internationella organisationer har börjat arbeta fram en gemensam plan för provinserna med Sverige som en central aktör i egenskap av ordförande i den lokala givarsamordningsgruppen för nexusfrågor.

År 2020 har inneburit stora utmaningar när det gäller jämlik tillgång till hälsa i DRK. Covid-19 har påverkat landet samtidigt som tre provinser (Ituri, Nord-Kivu och Equateur) har hanterat ebolautbrott. Ebolahanteringen har varit särskilt kostsam och därmed saktat ner uppbyggnaden av det redan svaga hälsosystemet.

DRK:s komplexa situation med parallella kriser, ständig underutveckling och väpnad konflikt ställer stora krav på samordning av insatser av samtliga aktörer. DRK prioriteras av FN som ett land för insatser enligt ett nexusperspektiv enligt OECD:s/DAC:s rekommendationen⁵. Under 2019 genomfördes en gemensam analys av givare, FN-organen, internationella organisationer och DRK:s regering, vilket ledde fram till fyra prioriterade resultatområden (*collective outcomes*) som nu är integrerade i *United Nations Sustainable Development Cooperation Framework (UNSDCF)*, den humanitära responsplanen (*HRP*) och ett flertal bilaterala strategier inklusive Sveriges.

⁴ Världsbankens ekonomiska översikt för DR Kongo, <https://www.worldbank.org/en/country/drc/overview>

⁵ OECD DAC Recommendation on the Humanitarian-Development-Peace Nexus
<https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-5019>

2.2 Sveriges roll i strategisammanhanget

Tabell 1. Givarkontexten

Totalt bistånd till DRK är 2,4 miljarder USD vilket motsvarar 5,1 % av BNI. Omkring 30 % av statsbudgeten är biståndsfinansierad.	Strategins andel av totala biståndet i landet är 1,5 %.
En givargemensam strategi saknas men en FN-gemensam strategi, UN Sustainable Development Cooperation Framework (UNSDCF) finns sedan 30 december 2019 och är signerad av DRK.	EU-biståndet är del av European Development Fund 11 med en total budget på 620 million € för perioden 2014-2020. Medlemsländerna gjorde en gemensam analys i slutet av 2019 som är grunden för nästa fleråriga landprogram inom ramen för EU:s nya instrument NDICI. Under 2020 har EU-delegationen hållit konsultationer på landnivå för att utforma programmet för nästa period: 2021-27.
De fem största givarna (2019) är: US, DE, UK, JP och FR.	Sverige är den sjätte största bilaterala givaren och den tredje största bland EU-medlemmarna.
Det finns ingen EU-delegering till UM och sker inte heller någon delegering till EU.	

I kraft av ett betydande humanitärt bistånd, ett växande utvecklingssamarbete och kvaliteten på svenskstödda insatser är Sverige en viktig givare i DRK och en stark röst i vissa frågor. Detta är tydligast i frågor om mänskliga rättigheter, jämställdhet, humanitära frågor och den integrerade ansatsen enligt OECD:s/DAC:s rekommendationer rörande nexus. Sverige är bland annat ordförande i den lokala givargruppen för nexusfrågor, och den lokala givargruppen för frågor om jämställdhet och även medordförande i den lokala givargruppen om samordning av humanitära frågor.

Under 2020 gjorde nexus-arbetet framsteg i givarkretsen i DRK bland annat genom att ha ett geografiskt fokus på Kasaïprovinserna och förstärkt samordning inom givarkretsen. Som del i arbetet genomfördes bland annat en gemensam resa i november 2020 med Sverige (som ordförande i den lokala givargruppen för nexusfrågor), FN:s humanitära samordnare/FN:s landsamordnare/biträdande chef för MONUSCO och de viktigaste FN-organen till Kananga och Tshikapa.

Som ett svar på Covid-19 kunde Sverige i dialog med partnerorganisationer programmera om omkring 25 miljoner SEK för att stödja DRK:s covid-respons. Till stor del kanaliserades detta stöd genom det lokala civilsamhället vilket gjorde att detta stöd kompletterade många andra givares covid-19-stöd, till stor del via FN.

Givarsamordningen har en fungerande formell struktur men det konkreta samordningsarbetet är enligt Sidas mening inte tillfredsställande, till stor del beroende på brist på intresse och kapacitet från DRK:s sida. Arbetet förbättrades något under 2020 under ledning av planeringsministeriet men visade brister när den politiska krisen tilltog. Vidare kan arbetet komma att behöva inledas på nytt med anledning av den kommande regeringsombildningen en ny planminister. MONUSCOs neddragning och övergång har skapat en ny vilja för samordning i det internationella samfundet. Vidare har EU-delegationen involverat EU:s medlemsstater i en dialog inför EU:s kommande sjuåriga program för EU:s utvecklingssamarbete i DRK.

Sverige har tagit en aktiv roll i att stärka uppföljningen av hur genomförande organisationer arbetar med att förebygga och hantera sexuellt utnyttjande, övergrepp och trakasserier (SEAH). Frågan aktualiserades under 2020 delvis genom ett antal uppmärksammade fall i samband med

ebolaresponsen. Det svenska arbetet är främst inriktat mot de humanitära aktörerna. Sverige har bidragit till en gemensam färdplan för de humanitära givarnas uppföljning men vi också skjutit till medel för att UNFPA ska kunna tillhandahålla fyra rådgivare i olika delar av landet som ett metodstöd.

2.3 Synergier med andra svenska strategier och aktörer

Det finns synergier med den bilaterala strategin för Rwanda genom ett projekt med *International Alert* som syftar till att underlätta gränsöverskridande handel och att stärka utvecklingseffekterna av handeln mellan DRK, Rwanda och Burundi. Ambassaderna i Kinshasa och Kigali liksom Schweiz kontor för regionalt utvecklingssamarbete i Kigali har etablerat en samfinansiering och samarbete runt projektet. Det finns även synergier via organisationen *Interpeace* som fram till 2020 fick bilateral finansiering inom Rwanda-strategin och fortsätter att få global finansiering för sitt regionala dialogarbete för fred i Stora sjöregionen.

Sida har stärkt synergier inom strategin med Folke Bernadotteakademin (FBA) genom samplanering och regelbunden dialog, delvis inom ramen för arbetet med underlag för ny strategi. FBA och Sida fortsätter att ha nära dialog i genomförandet av den nya strategin och har identifierat kvinnors deltagande i fredsprocesser som ett område med särskilt stora möjligheter för synergier. FBA:s nätverk av aktörer som arbetar med fredsbyggande är också en resurs för Sida.

Den nya humanitära strategin för 2021-25 erbjuder goda möjligheter för fortsatta synergier med den svenska strategin för utvecklingssamarbete i DRK genom ett fokus på snabbt agerande baserat på behov, livräddande och skydd för krisdrabbade människor och en strävan att bidra till att krisdrabbade personer har möjlighet att delta i och påverka beslutsfattande. Det finns starka kopplingar till DRK-strategins fokus på mänsklig säkerhet, förmåga för utsatta grupper att hantera återkommande kriser samt demokrati och deltagande. Många humanitära situationer i DRK är konsekvenser av en ständig underutveckling. Under det senaste året har analysen förbättrats så att aktörerna tydligare kan identifiera geografiska områden och sektorer där humanitära behov har uppstått mer på grund av långvarig brist på ledarskap, samhällsservice och infrastruktur än på grund av en plötslig kris eller naturkatastrof.

Sida fortsätter att arbeta enligt OECD:s/DAC:s rekommendationer rörande nexus.⁶ Den nya strategin påverkades av en analys om hur det svenska utvecklingssamarbetet kan bidra till att hantera grundorsakerna till humanitära behov och kompletterar väl svenska humanitära bidrag till DRK. Det finns även starka synergier till det svenska globala bidraget via FN:s *Peacebuilding Fund (PBF)* som finansierar utvecklingsprojekt i direkt anslutning till att MONUSCO drar sig ur postkonfliktområdet Kasai. Det finns flera exempel på direkta synergier där Sida finansierar utvecklingsprojekt som utförs av aktörer som också får svenskt humanitärt bistånd och därmed kan få till en bättre analys och agera mer flexibelt på lokal nivå. Exempel på sådana partnerorganisationer är ACF som arbetar med nutrition både från ett humanitärt och från ett utvecklingsperspektiv, WFP som arbetar med matosäkerhet från ett humanitärt perspektiv och tillsammans med FAO från ett utvecklingsperspektiv, samt UNICEF som integrerar konfliktförebyggande sitt arbete med att stärka lokal kapacitet för grundläggande social service.

Syngierorna med den regionala SRHR-strategin för södra Afrika har fortsatt att förstärkas under 2020 delvis genom implementeringen av DKT Internationals social marketing-projekt för preventivmedel.

⁶ <https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-5019>

Projektet finansieras dels från landstrategin, dels från den regionala strategin och inkluderar flera marknader varav DRK är en.

Det finns även synergier med den globala strategin för jämställdhet genom stödet till PROMUNDO för positiv maskulinitet, med strategin för fred genom stödet till International Rescue Committee (IRC) för lokala fredsinitiativ och med strategin för socialt hållbar utveckling genom stödet till UNFPA:s *Maternal Health Trust Fund* för barnmorskeutbildning och utrustning för mödrahälsa.

Under 2020 har Sida också stärkt synergier med andra svenska aktörer verksamma i DRK. Bland exemplen finns experter från Göteborgs universitet/Sahlgrenska Academy som deltar med kvalitetssäkring i ett projekt för barnmorskeutbildning med den kongolesiska organisationen SANRU. I början av 2020 bjöd ambassaden in Folkhälsmyndigheten för ett besök och fortsatt dialog med kongolesiska motparter kring ett möjligt samarbete om system och hantering av epidemier. Ömsesidigt intresse finns men eventuell uppföljning är skjuten på framtiden. Sida har också haft dialog med och följt upp MSBs genomförande av två infrastrukturprojekt för FN:s humanitära aktörer.

Tabell 2. Utbetalningar via alla strategier 2020		
Anslag	Finansieringskod	
101 Humanitärt bistånd (7 1:1.1)	101010300 Humanitärt bistånd 2017-2020	347 704
103 Stöd via organisationer i det svenska civila samhället (7 1:1.5)	103010300 Stöd via organisationer i det svenska civila samhället 2016-2022	14 945
106 Afrika (7 1:1.9)	106020200 DR Kongo 2015-2020	344 412
112 Hållbar fred (7 1:1.26)	112010300 Hållbar fred 2017-2022	8 508
113 Kapacitetsutveckling och Agenda 2030 (7 1:1.28)	113010301 Kapacitetsutveckling och Agenda 2030 2018-2022	1 416
Totalt		746 985

3 Resultatrapportering

Sidas bidrag till förändring på strateginivå

Det svenska stödet till DRK har bidragit till viktiga resultat på projekt- och programnivå medan den totala utvecklingen för DRK i riktning mot strategimålen är blandad. Covid-19 har påverkat genomförandet av aktiviteterna men merparten av samarbetsparterna har kunnat fortsätta sin verksamhet och flera har också kunnat anpassa sina program och bidra till den multisektoriella responsen mot pandemin.

Portföljen är relevant och komplementär i förhållande till det omfattande svenska humanitära biståndet i DRK genom att Sida integrerar ett resiliensperspektiv i portföljen och säkerställer att utvecklingsprojekt adresserar grundorsakerna till de humanitära behoven.

Det bristande nationella ägarskapet och brist på kapacitet gör det fortsatt svårt att samarbeta med kongolesiska myndigheter men resultat kan fortfarande uppnås genom att arbeta med multilaterala aktörer, internationella organisationer och kongolesiska organisationer i det civila samhället.

3.1 Stödområde 1: Stärkt demokrati, jämställdhet och mänskliga rättigheter

3.1.1. Mål 1.1: Stärkta demokratiska institutioner och rättsstatens principer

Strategimål

Situationen rörande mänskliga rättigheter är allvarlig och FN:s kontor för mänskliga rättigheter dokumenterade 7 909 kränkningar av mänskliga rättigheter i DRK under 2020. Det är en betydande ökning (21 procent) jämfört med året innan vilket bryter den tidigare nedåtgående trenden och till och med är en högre siffra per år än valåret 2018. Anledningen är att situationen rörande mänskliga rättigheter i konflikttrabbade provinser har försämrats och antalet kränkningar utförda av väpnade grupper har ökat med 46 procent. Statliga aktörer (polis och militär) är fortfarande ansvariga för omkring hälften av kränkningarna samtidigt som sådana kränkningar inte har ökat jämfört med senaste året.

Den förbättring av situationen rörande mänskliga rättigheter med hänsyn till demokratiskt utrymme som kunde konstateras under 2019 har tyvärr vänt. Under 2020 rapporterades 935 sådana kränkningar, vilket motsvarar nästan samma antal som valåret 2018. Den nationella polisen (PNC) ligger enligt uppgift bakom ungefär hälften av kränkningarna genom godtyckliga gripanden och frihetsberövanden samt brott mot yttrandefriheten. Vissa av dessa fall avser otillbörligt utnyttjande av åtgärder under undantagstillståndet med anledning av Covid-19.⁷

Vad gäller den rättsvårdande sektorn är situationen oförändrad. Svag kapacitet och politisering leder till utbredd strafffrihet och påtryckningar mot enskilda medarbetare. Tillgång till formell och funktionell rättvisa är en utmaning framförallt i rurala områden. I kampen mot strafffrihet har det på nytt gjorts vissa framsteg och institutionerna har visat på viss kapacitet att agera och driva rättsprocesser. Exempelvis dömdes i juni 2020 en högt uppsatt politiker till 20 års fängelse för korruption. Under 2020 har enligt uppgift minst 118 soldater, 60 poliser och 102 personer tillhörande väpnade grupper dömts för brott mot mänskliga rättigheter.⁸

Portfölj

Portföljen är relevant men på grund av bristen på reformvilja och nationellt ägarskap har inriktningen till stor del varit att stärka informationsinsamling om situationen rörande mänskliga rättigheter, kapaciteten hos icke-statliga aktörer och opinionsbildning snarare än att stödja institutionella reformer.

Under 2020 förnyade Sverige stödet för FN:s integrerade MR-kontor (UNJHRO), vilket har bidragit till att kontoret kunnat fortsätta granska, dokumentera och sprida information om situationen rörande mänskliga rättigheter i samarbete med civilsamhällesorganisationer, media och statliga aktörer. Det svenska stödet riktar sig till UNJHRO:s arbete för att förbättra situationen rörande mänskliga rättigheter med avseende på demokratiskt utrymme. I stödet ingår också finansiering för en *Senior Women Protection Advisor (SWPA)* som också bidrar till målet 3.2 nedan. Tyvärr var denna tjänst vakant under stora delar av året på grund av rekryteringssvårigheter under Covid-19.⁹

TRIAL International har under året lyckats intensifiera sitt arbete i Kasai Central för att stärka kapaciteten hos aktörer i det juridiska systemet att hantera de allvarliga brott som begicks i samband

⁷ UNJHRO DRC, Analysis of the human rights situation 2020, januari 2021.

⁸ Human Rights Watch, World Report 2020, januari 2021.

⁹ Insats nummer: 12906, "Progress Report, February 2021" samt insats nummer 51250031, "Final report, December 2020".

med konflikten 2017. Trots Covid-19 har organisationen lyckats genomföra planerade utbildningar och stödja de lokala myndigheterna rörande några specifika rättsfall.¹⁰

Olof Palme-centret genomförde under inledningen av 2020 en förstudie vilken inkluderade besök i Kinshasa och resulterade i ett projektförslag som har beslutats om i början av 2021. Projektet syftar till att stärka kapaciteten hos arbetstagarorganisationer, medborgarrättsrörelser och kvinnoorganisationer.¹¹ Under 2020 fattades även beslut om ett nytt stöd till *Congo Research Group* för att stödja granskning av regeringens reformarbete, stimulera politisk debatt och stärka ansvarstagandet hos den politiska eliten.¹²

3.1.2 Mål 1.2 Ökat politiskt deltagande av kvinnor

Strategimål

Kvinnors politiska deltagande fortsätter att vara väldigt lågt i DRK. Presidenten Tshisekedi har dock tagit initiativ till en politisk dialog för att stärka demokratin och öka deltagandet av kvinnor i den politiska processen. Andelen kvinnor i parlamentet är 11 procent kvinnor och i den utgående regeringen 17 procent. Detta är en högre andel än tidigare men ökningen har varit långsam. Av 26 guvernörer är endast en kvinna.¹³ Den pågående politiska utvecklingen och den förestående regeringsombildningen kan möjligen innebära att andelen kvinnor i regeringen ökar. Det finns nätverk¹⁴ för kvinnliga parlamentariker och ministrar för ömsesidigt stöd och utbyte. Det är dock ännu för tidigt att bedöma vilka resultat dessa utbyten ger. Vikten av kvinnligt politiskt deltagande understryks ofta av ledande företrädare för så gott som alla partier inklusive presidenten själv men det synes fortfarande saknas verklig politisk vilja att konkretisera detta i form av representation och resurser.

Portfölj

Portföljen är relevant. Det återstår ännu drygt två år till nästa förväntade val men det politiska klimatet framstår nu som mer tillåtande än på många år och det är alltså viktigt att utnyttja det tillfälle som nu kan finnas. Sverige har ökat stödet till UN Women som är den viktigaste samarbetspartnern för jämställdhetsministeriet.¹⁵ Sverige ger också ett omfattande stöd till kongolesiska civilsamhällesorganisationer via bland annat Diakonia, som prioriterar kvinnors deltagande till en betydande del. Under 2020 fattade Sida beslut om att stödja organisationen CAFOD och ett projekt i östra DRK med fokus på kvinnors och ungas deltagande i beslutsprocesser rörande konfliktlösning och fredsbyggande.¹⁶ Det nämnda nya projektet med Olof Palme-centret¹⁷ inkluderar också kvinnors politiska deltagande och Sida kommer att arbeta för att stimulera ytterligare samarbete mellan projekten.

¹⁰ Insatsnummer: 13313, "Annual Narrative Report 2020".

¹¹ Insatsnummer: 14418, projektförslag och slutlig rapport av förstudie, juli 2020.

¹² Insatsnummer: 14196, beslut den 31 juli 2020.

¹³ UNJHRO DRC, Analysis of the human rights situation 2019, publicerad januari 2020, och UNJHRO DRC, Analysis of the human rights situation 2020, publicerad januari 2021.

¹⁴ Insatsnummer: 14204, Lansering av nätverket den februari 2021.

¹⁵ Insatsnummer: 14204, beslut den 3 juli 2020.

¹⁶ Insatsnummer: 13808, beslut 1 april 2020.

¹⁷ Insatsnummer: 14418, projektförslag och slutlig rapport av förstudie, juli 2020.

3.1.3 Mål 1.3 Stärkt kapacitet hos civilsamhället

Strategimål

Utvecklingen mot strategimålet är delvis positiv även om det civila samhället alltså lider av svag kapacitet. Organisationer i det civila samhället driver opinion för exempelvis reformer för bättre samhällsstyrning, vallagarna, reform av valkommissionen, rättsstatens principer och minskad korruption. På det stora hela synes civilsamhällesorganisationer kunna agera i hela landet utan att riskera trakasserier eller gripanden även om sådana ingripanden fortfarande förekommer. Ingripanden av detta slag förefaller dock inte vara systematiska. Under 2020 hölls ett nationellt civilsamhällesforum om reformering av valsystemet där hundratalet deltagare från hela landet deltog. Vidare framträder också ett stort deltagande från civilsamhället i den politiska dialogen med presidenten Tshisekedi.

Portfölj

Stödet för att öka kapaciteten hos civilsamhället fortsätter att vara en central del i Sveriges genomförande av strategin. Portföljen är relevant och erbjuder en bredd av organisationer för att utveckla organisationernas kapacitet och stärka dessas roll för en demokratisk utveckling. Portföljen omfattar ännu inget direkt stöd till någon kongolesisk organisation, varken kärnstöd, projektstöd eller till någon kongolesisk paraplyorganisation. Kapaciteten har förbättrats men svag intern styrning och kontroll samt den höga korruptionsrisken har hittills bedömts förhindra sådant stöd.

Stödet förmedlas istället via internationella organisationer och FN-organisationer. Genom Diakonia fick under 2020 en rad kongolesiska organisationer med fokus på aktiviteter i de västra och centrala delarna av landet stöd för att stärka sin kapacitet.¹⁸ Via ett nytt stöd till *Search for Common Ground* har Sverige gett stöd till skapandet av ett konsortium av organisationer som verkar i östra av DRK för att stärka politiskt deltagande i områden som drabbats av konflikter.¹⁹ Genom stödet till *Oxfam* är ambitionen att stärka lokala organisationers roll i dialogen med lokala myndigheter och bidra till ansvarsutkrävande, lokal utveckling och förbättrat inflytande lokalt.²⁰

3.1.4 Mål 1.4 Ökad transparens i handeln med konfliktmineraler

Strategimål

DRK:s gruvindustri är en betydande källa för världens produktion av koppar, kobolt, tantal, tenn, guld och diamanter. Under 2019 började en ny lagstiftning för gruvsektorn tillämpas efter att årtionden av konflikt, instabilitet, korruption och smuggling av mineraler hade försvagat sektorns bidrag till statskassan och landets befolkning. *The Extractive Industries Transparency Initiative (EITI)* var bland dem som spelade en viktig roll i att utforma principer för hur den nya lagstiftningen skulle öka transparensen. Tillkännagivanden av kontrakt och öppenhet vad gäller intäkter till staten har förbättrats och DRK:s gruvministeriums webbplats informerar för närvarande om 140 kontrakt liksom detaljerad produktions- och exportdata för åren 2011–2018.²¹

Portfölj

¹⁸ Insatsnummer: 51250013, "Diakonia, Second Annual Report for the Project: Strengthening the civil society for a life in dignity for all"

¹⁹ Insatsnummer: 13712, beslut den 16 december 2020.

²⁰ Contribution No. 10753, Oxfam DRC Governance and community protection Program -Our rights and our duties. - Annual report year 2 May 2019 – June 2020.

²¹ EITI, DRC, url: <https://eiti.org/blog/eiti-artisanal-mining>

Portföljen är inte längre relevant då den sista aktiva insatsen avslutades vid årsskiftet 2019-2020 och slutrapporterades om tidigt 2020. Erfarenheterna från stöden till *Global Witness*²² respektive *The Carter Center*²³ har legat till grund för det analysarbete som har gjort under 2020 och som nu ligger till grund för inriktningen under den nya strategin. Den nya strategin inkluderar arbetet med mineraler som del i en bredare resultatformulering om hållbart nyttjande av naturresurser.

3.2 Stödområde 2: Förbättrade möjligheter för fattiga att förbättra sina levnadsvillkor

3.2.1 Mål 2.1 Förbättrade möjligheter för hållbar och produktiv sysselsättning för kvinnor och unga

Strategimål

Utvecklingen är blandad men det finns exempel på initiativ för att stimulera entreprenörskap, ekonomisk tillväxt och jobbskapande. Bland de större initiativen finns *le Projet d'appui au développement des micros, petites et moyennes entreprises (PADMPME)* som DRK:s regering har lanserat och avser driva fram till 2023 i Kinshasa, Matadi, Lubumbashi och Boma. UNDP driver också en entreprenörs- och innovationstävling i samarbete med ungdomsministeriet. För att stimulera en mer hållbar värdekedja för kobolt har regeringen skapat ett företag som ska köpa malm från *artisanal miners* för att bidra till formalisering och bättre arbetsvillkor.

För att möta de negativa effekterna av Covid-19 genomförde regeringen under 2020 ett åtgärdsprogram till stöd för företag i DRK. Bland åtgärderna fanns möjligheten att skjuta upp inbetalning av skatter och kontroller av företag och tillhandahålla en särskild kreditgivning för små och medelstora företag i akut behov av finansiering.

Portfölj

Portföljen är relevant och har flera insatser som bidragit till målet.

Under 2020 fortsatte projektet ACTIF att öka antalet människor med tillgång till finansiella tjänster och det konstaterades att antalet nya kunder ökade från 121 283 personer 2019 till 400 000 under 2020. Även jämställdhetsaspekten i projektet har stärkts och idag är 45 procent av klienterna kvinnor. Många av de finansiella institutioner som ingår i projektet arbetar också aktivt med att digitalisera tjänsterna för att kunna erbjuda en mer tillgänglig och effektiv service.²⁴

International Alerts projekt för att underlätta och stimulera gränsöverskridande handel mellan DRK, Rwanda och Burundi fortsatte under 2020 trots att gränserna var stängda under perioder. De omkring 800 kvinnor som ingår i projektet har bland annat fått stöd att utveckla sin affärsverksamhet, vilket leder till högre inkomster, och tillgång till finansiella tjänster genom att tidigare informella spargrupper har formaliserats via kooperativa sparkassor.²⁵

NRC:s projekt i Uvira, Kananga och Butembo drivs för att skapa arbetstillfällen för unga som drabbades av betydande störningar i samband med Covid-19. Trots detta har dessa projekt kunnat leverera resultat och under 2020 avslutade 551 personer (av 600 som inledde utbildningen) sin

²² Insatsnummer A5207028

²³ Insatsnummer 51250015

²⁴ Insatsnummer: 51250002, "UNDP, presentation vid styrgruppsmöte 17 februari 2021 avseende alla projekt under arbetsområdet Moyens d'existence durable (MED)".

²⁵ Insatsnummer: 12451, "International Alert, presentation vid Annual Review Meeting 20 oktober 2020.

yrkesskola och övergick i nästa fas med ekonomisk verksamhet inom sitt yrkesområde. 1 141 nya unga har identifierats och inleder sin yrkesutbildning inom kort.²⁶

Resiliensprojektet *Purchase for Progress (P4P)* som WFP och FAO genomför i Tanganyika fortsatte med gott resultat under 2020 och har förlängts till slutet av 2021. Även utvidgningen av projektet till Nord- och Syd-Ubangi har gått enligt plan och 13 000 hushåll har involverats i projektet i de provinserna som har bidragit till omkring 500 jordbruksorganisationer och tio kooperativ. Modellen har lockat fler givare och förutom de svenskstödda projekten i Tanganyika och Ubangi finns det nu liknande projekt i Nord- och Syd-Kivu med tysk och kanadensisk finansiering. Vidare har även Norge gått in och tillsammans med Sverige finansierat projekt i Tanganyika.²⁷

Portföljen har en garantiinsats. Användningen av garantin har ökat stadigt under perioden och utnyttjades vid slutet av 2020 till drygt 70 procent av de två bankerna FINCA och Equity Bank. Allt fler jordbrukskooperativ finns bland låntagarna, vilket är i linje med inriktningen att stödja resiliens och matsäkerhet.²⁸

3.3 Stödområde 3: Förbättrad hälsa

3.3.1 Mål 3.1 Förbättrad tillgång till barn- och mödrahälsovård av god kvalitet

Strategimål

2020 innebar betydande utmaningar vad gäller strategimålet. I huvudsak beror det på att DRK drabbades av parallella epidemier i form av covid-19, ebola och mässling. När det första fallet av covid-19 i DRK bekräftades den 10 mars 2020 var landet mitt i hanteringen av en ebola epidemi som sammantaget krävde 2 299²⁹ liv i östra delen av landet och en mässlingsepidemi som resulterade i 6 100 döda, varav 75 procent barn under fem år.³⁰ Under sommaren 2020 förklarades ebola utbrottet över men redan efter någon månad upptäcktes ett nytt utbrott i provinsen Equateur som pågick till november. Att DRK lyckades bekämpa dessa epidemier parallellt kan tillskrivas engagerade hälsoarbetare och humanitära organisationer som bidrog med stöd. Det kan konstateras att den kunskap som byggts upp genom en epidemi delvis kan användas för att bekämpa en annan, vilket visar på vikten av att investera i krisberedskap och lokal kapacitet.

Matosäkerheten fortsätter att vara på alarmerande nivåer med 42,7 procent av barnen som har hämmad tillväxt (*stunting*)³¹ och 21,8 miljoner människor i akut matosäkerhet³². Den allmänna hälsostatistiken ger också anledning till oro även om vissa framsteg för barns och kvinnors hälsa finns. Mellan 2010 och 2017 minskade barnadödligheten (under 5 år) från 116 till 91 per 1 000 födda.³³

²⁶ Insatsnummer: 12209, "Norwegian Refugee council, uppföljningssamtal med partner i samband med diskussion om reviderad budget och uppdaterad arbetsplan, december 2020".

²⁷ Insatsnummer: 51250025, "World Food Program (WFP), uppföljningssamtal med partner i samband med utökning av stödet, december 2020".

²⁸ Insatsnummer: 10101

²⁹ WHO, Ebola health update, url: [Ebola health update - North Kivu/Ituri, DRC, 2018-2020 \(who.int\)](https://www.who.int/news-room/updates/ebola-health-update-north-kivu-ituri-drc-2018-2020)

³⁰ WHO, DRC Measles Outbreak Update, 17 januari 2020.

³¹ UNICEF, USAID, MICS survey 2018, url: [Présentation PowerPoint \(mics-surveys-prod.s3.amazonaws.com\)](https://mics-surveys-prod.s3.amazonaws.com/Presentation PowerPoint (mics-surveys-prod.s3.amazonaws.com).pdf) (Hämtad 2020-11-19)

³² WFP.2021.Democratic Republic of the Congo Emergency. URL: [Democratic Republic of the Congo emergency | World Food Programme \(wfp.org\)](https://www.wfp.org/emergency/world-food-programme) (Hämtad 2021-02-04)

³³ UN Inter-Agency Estimation Group for Child Mortality (WHO, UNICEF, UNFPA, The World Bank and UNDP). Levels and trends in Child Mortality Report, 2018

Mödradödligheten minskade från 914 (2005) till 693 (2015) per 100 000 födselar.³⁴ Vaccinationsgraden (35 procent) och den kroniska undernäringen (42 procent) visar hur allvarlig situationen för den generella barnhälsan är.³⁵

Vilka effekter covid-19 har för folkhälsan är för tidigt att säga men ordinarie hälsotjänster har till viss del bantats eller upphört för att göra plats för covid-responsen. Hälsosystemet är väldigt svagt och dras med stora systemfel. Ett exempel är den studie som Sida nyligen lät göra och som visade att 15 procent av patienterna som var intagna på hälsoinrättningar i Kinshasa hölls kvar mot sin vilja för att de inte kunde betala för den vård de hade fått³⁶. De flesta av dessa patienter var kvinnor och barn. Fattigdom och avsaknad av sjukförsäkring är en stor del av förklaringen till detta fenomen liksom att den offentliga finansieringen av sjukvården utgör en så liten andel.

Portfölj

Hälsoportföljen har utvecklats till att bli mer flexibel för att partnerorganisationer ska kunna respondera på den oförutsebara situationen i DRK. UNICEF får t ex mjukt öronmärkt programstöd och under inledningen av 2020 ökades den planerade utbetalningen med tio miljoner SEK för att möjliggöra för UNICEF att agera snabbt i samband med att Covid-19 drabbade DRK. UNICEF har haft en ledande roll i informationsspridning och hygienåtgärder för att förhindra spridning av coronaviruset.³⁷

Action Contre la Faim (ACF) har fått stöd för att förbättra jordbruksmetoderna och därmed nutritionen i 1 856 lokalsamhällen i Kasai, en av de provinser som har fått mycket humanitärt stöd de senaste åren. Sida sköt också till extra medel för att säkerställa projektets slutfas och resultat då en förväntad projektfinansiering uteblev på grund av Covid-19.³⁸

Den kongolesiska organisationen SANRU har fortsatt sitt arbete för att förbättra mödrahälsan bland annat genom att utbilda barnmorskor och utrusta mödrahälsovårdskliniker. Under 2020 tog de första 118 barnmorskorna examen i provinserna Maniema och Kasai.³⁹ Projektet får vetenskapligt stöd från Sahlgrenska universitetssjukhuset och Göteborgs universitet. Under 2020 kunde de deltagande forskarna publicera tre artiklar (med bidrag från Sida) baserade på arbetet i projektet. SANRU fick också extra medel för att bidra till covid-19-responsen.

Även ett antal partnerorganisationer som normalt inte arbetar inom hälsosektorn fick särskilt stöd för att bidra till covid-19-responsen. Diakonia fick stöd för att samarbeta med katolska och protestantiska organisationer (CENCO och ECC) och därmed använda kyrkorna plattformar för kampen mot Covid-19.⁴⁰ Informationsarbetet kring coronaviruset pågår och i de mest drabbade städerna Kinshasa, Goma, Lubumbashi och Kolwezi är behovet alltför stort. Flera partnerorganisationer är involverade i responsen.

³⁴ WHO, UNICEF, The World Bank and UNFPA. Trends in maternal mortality: 1990-2015.

³⁵ Ministry of Plan. MICS survey 2017-2018.

³⁶ CRAD, "Phénomène de séquestration des patients dans les établissements sanitaires", studie finansierad av Sida, 31 mars 2020.

³⁷ Insatsnummer 51250014

³⁸ Insatsnummer: 51250031. "Resilience to child malnutrition ACF DRC 2017-2020". Beslut den 14 maj 2020.

³⁹ Insatsnummer: 11836, "Sanru – Improving Maternal and Newborn Health Care in DRC".

⁴⁰ Insatsnummer: 51250013. "DIAKONIA- Strengthening Civil Society Organisations in the DRC" 2018-2021. Beslut om tilläggskomponent den 30 juni 2020.

3.3.2 Mål 3.2 Kännedom om och tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter

Strategimål

SRHR-situationen i DRK fortsätter att ge anledning till oro och visar enorma behov. Det har skett vissa framsteg men dessa hotas nu i samband med Covid-19 då finansiering riskerar att minska och hälsoresurserna blir ansträngda. Innan Covid-19 visade data att tillgången till moderna preventivmedel hade ökat från 8 procent 2014 till 18 procent 2018 även om stora skillnader finns mellan rika och fattiga.

Risken är att finansieringen för preventivmedel minskar som en konsekvens av att hälsobudgetar minskas med anledning av covid-19-responsen. Covid-19 riskerar också att föra med sig en ökning av oönskade graviditeter. Flera SRHR-aktörer tvingades avbryta sina aktiviteter förra året efter att en stor amerikansk givare (Buffet Foundation) bestämde sig för att sluta finansiera projekt i Afrika. Den här osäkerheten kring finansiering och den politiserade kontexten för SRHR gör att prognosen för att se resultat är mer tveksam än tidigare.

Portfölj

Portföljen är relevant och utvecklades under 2020 bland annat genom att Sida i slutet av 2019 bestämde sig för att gå in i ett nytt avtal med UNFPA och stödja deras landprogram i DRK.⁴¹ 2020 var första året med genomförande enligt det nya avtalet. Det nya sättet att arbeta ökar UNFPA:s möjligheter att leverera mot sina strategiska mål vilket ligger i linje med hur Sverige (som stor givare av kärnstöd) vill styra organisationen.

Stödet till *DTK International* sker tillsammans med regionala SRHR-teamet och har fortsatt att bidra till en ökad tillgänglighet för ett brett sortiment av familjeplaneringsprodukter, särskilt i västra och centrala DRK.⁴² Som ett komplement till det gemensamma regionala stödet har Sida inlett en dialog med DKT i DRK om ett komplementärt program i östra delarna av DRK där behoven är ännu större.

I december 2020 godkände hälsoministeriet standarder och riktlinjer för abortvård enligt artikel 14 i Maputoprotokollet, vilket är ett avgörande och viktigt steg mot att öka tillgången till laglig och säker abort i DRK.⁴³ *Ipas DRK* spelade en stor roll i processen och Sida fattade i slutet av 2020 beslut om att stödja *Ipas* arbete med fortsatt implementering av Maputoprotokollet i DRK.⁴⁴

3.3.3 Mål 3.3 Stärkt kapacitet att förebygga och minska konsekvenserna av sexuellt och könsbaserat våld

Strategimål

Covid-19 har ökat risken för sexuellt utnyttjande och övergrepp, särskilt för kvinnor och barn. Barn är särskilt utsatta för sådana risker när skolstängningar påverkar mekanismer som normalt sett finns på plats för att skydda barn.

⁴¹ Insats nummer 13720, "UNFPA Country Programme Support DRC". Beslut den 1 december 2019.

⁴² Insats nummer 12313, "DKT International, Social Marketing of Reproductive Health Supplies in sub-Saharan Africa".

⁴³ *Ipas*.2020.A great day for Congolese women. Url: [Legal access to abortion expands in Democratic Republic of Congo | Ipas](#) (Hämtad 2020-12-18)

⁴⁴ Insats nummer: 14086. *Ipas* Building Commitment and Capacity for Sustainable Abortion Care in DRC. Beslut den 10 december 2020.

Ökade svårigheter att få tillgång till hälso- och sjukvård samt ökad arbetsbelastning och frånvaro av vårdgivare (på grund av karantän, rädsla för sjukdomen m.m.) Kan leda till former av sexuellt utnyttjande och missbruk av barn, särskilt flickor, inklusive tvångsäktenskap. I den humanitära insatsplanen för DRK registrerades 34 602 fall av könsbaserat våld (GBV) under 2019 och år 2020 hade detta antal stigit till 67 448, en alarmerande ökning med 95 procent.

21 av de 26 provinserna rapporterade en ökning av GBV.⁴⁵ Orsakerna till ökningen har inte dokumenterats noggrant. Redan före covid-19 var sexuellt och könsbaserat våld (SGBV) en oroande fråga på nationell nivå i Demokratiska republiken Kongo. Med tanke på den permanenta risken för underrapportering indikerar denna ökade siffra en oroande trend. Jämställdhetsministeriet har utvecklat en omfattande nationell databas över SGBV för att inkludera alla fall av SGBV utöver dem som rapporterats inom hälsosektorn. Denna databas har problem med ofullständighet och tekniska brister, vilket undergräver tillförlitligheten hos uppgifter om detta mycket kritiska sociala problem i landet.

Portfölj

Portföljen är relevant men har utrymme för förbättring.

UNJHRO:s *Senior Women Protection Advisor* (bidrar också till mål 1.1.) fortsatte sitt arbete mot straffrihet för sexuellt våld i konflikt.

Sida har avvecklat stödet till PROMUNDO som ledde ett konsortium för att hjälpa unga människor att lämna våldsamma grupper och hindra andra att gå med i sådana grupper. Istället leds nu en innovativ version av det gamla projektet av Stockholmsbaserade World Federation Against Drugs (WFAD) som har byggt ett nytt konsortium bestående av fyra implementerande organisationer. Det nya projektet startade i september 2020 och bygger på en sekventiell uppsättning insatser inklusive terapeutiska gruppssessioner för ungdomar som är villiga att lämna våldsamma grupper och istället få sysselsättningsmöjligheter. Projektet har inledningsvis riktat sig till tre kommuner i Kinshasa (Makala, Kinshasa och Selembao).⁴⁶

Resiliensprojektet som drivs av TROCAIRE i ett postkonfliktområde i provinsen Ituri har skapat 21 kommittéer för att arbeta tillsammans om olika skyddsmekanismer för befolkningen. Dessa har inkluderat arbete för att förebygga könsbaserat våld, juridisk rådgivning, psykologiskt stöd och information om vart man kan vända sig för hjälp. Rapporteringen från projektet visar att kommittéerna uppskattas mycket av lokalsamhällena. Ambassaden har inlett kontakter med president Tshisekedis särskilda rådgivare om ungdomar och våld mot kvinnor för att följa riktningen som regeringen kommer att prioritera. Den kongolesiska regeringen är aktiv i frågan och nya möjligheter bör därför uppstå. Den starka länken till andra delmål och partners kommer att utnyttjas bättre, till exempel programstöd för UN Women och UNFPA och TRIALs arbete mot straffrihet i Kasai. Sida diskuterar också med FBA hur ett tätare samarbete kan öka Sveriges förmåga att ytterligare påverka negativa normer när det gäller våld mot kvinnor.

Det är värt att nämna att efter de senaste anklagelserna om sexuella övergrepp i Ebolasvaret i östra DRC, har Sida beslutat att ge ytterligare stöd till UNFPA för att förbättra förebyggandet mot sexuella trakasserier, missbruk och exploatering i humanitära insatser samt bland utvecklingsaktörer.

⁴⁵ OCHA, 2021. Pan de réponse humanitaire. Url: [République Démocratique du Congo Plan de Réponse Humanitaire 2021 \(janvier 2021\) - Democratic Republic of the Congo | ReliefWeb](#) (Hämtad 2021-02-18)

⁴⁶ Insats nummer: 14032, ”WFAD, Sober Youth Healthy Communities”.

3.4 Stödområde 4: Mänsklig säkerhet och frihet från våld

3.4.1 Mål 4.1 Stärkta initiativ för konfliktlösning och försoning

Strategimål

Den övergripande säkerhetssituationen 2020 visade en negativ trend jämfört med 2019 trots president Tshisekedis och hans regerings ambitioner att avsluta våldscykeln i landet. Provinserna Ituri (Mahagi / Djugu), norra Kivu (Pinga / Mweso-axeln) och södra Kivu (Fizi / Minembwe) drabbades mest. I Ituri försenades DDR-processen som skulle följa fredsavtalet som undertecknades mellan regeringen och FRPI i februari 2020 på grund av stoppade förhandlingar om amnesti och återintegrering i armén. Därmed sköts också planerade stabiliseringsprojekt på framtiden.

Situationen i Nord-Kivu dominerades mer av sporadiska massakrer och ADF-förföljelser som kostade flera tusen civila liv i Beni. Flera militärer fångades och vissa områden återtog av FARDC.

Befolkningen har utvecklat en misstro mot MONUSCO och FARDC i sin oförmåga att ge en lösning på detta. Striderna mellan två fraktioner av NDC-R inom Walikale har orsakat massiva befolkningsrörelser under 2020.

I Syd-Kivu är Uviras högplatåer provinsens *hotspot* och utropandet och den planerade installationen av en ny kommun i Minembwe skapade stor oro och processen avbröts av presidenten Tshisekedi, vilket lugnade situationen i området lite. Trots detta inträffar sporadiska attacker mellan beväpnade grupper som tillhör Banyamulenge (GUMINO, Android, FRF och TWUGWANEHO) och de som är associerade med andra etniska grupper inklusive Babembe (Yakutumba) och Bafulero (Biloze Bishambuke). Detta har orsakat förflyttning av människor i mer än 80 byar och fördrivna befolkningar på platån är i en väldigt utsatt situation.

I Tanganyika fortsätter situationen att vara lugn men flyktig. En stor säkerhetsrisk i Tanganyika 2020 var den zambiska arméns bekräftade intrång och ockupation av en del av DRK:s territorium. Länderna lyckades lösa dessa spänningar på diplomatisk väg, genom SADC, men anklagelser om fortsatt närvaro av zambiska styrkor i DRK fortsätter.

Under 2020 visade myndigheterna i Kongo att de var villiga att fatta beslut om en ny struktur med ansvar för hantering av DDR-processer. Genom initiativ från guvernörerna i Nord-Kivu, Syd-Kivu och Ituri fördes diskussionen om en DDR-process till de nationella myndigheterna och det diplomatiska samfundet. En presidentordonnans är under utarbetande som indikerar skapandet av en nationell DDR-process med en provinsiell och samhällsbaserad strategi för återintegrering. Sverige har deltagit i samordnade insatser från givare (på teknisk och politisk nivå) för att stödja myndigheterna i dessa ansträngningar. Det förväntas att dessa reformer kommer att genomföras tidigt 2021.

Portfölj

Portföljen är relevant och växande.

Sverige förnyade sitt stöd till MONUSCO: s stabiliseringsenhet och undertecknade ett nytt avtal om 45 miljoner SEK i december 2020. Stabiliseringskoherensfonden stöder internationella organisationer och FN-projekt som bidrar till målen för den internationella säkerhets- och stabiliseringsstrategin (ISSSS). År 2020 tecknades avtal för att genomföra ett demokratiskt dialogprojekt och återställande av

statliga myndigheter i Beni och Syd-Lubero / Nord-Bwito samt ett program för kvinnor, fred och säkerhet i Kitshanga.⁴⁷

TROCAIRE hade många begränsningar på grund av bristande säkerhet under år 2020, men nådde trots allt ut till 1 200 hushåll som gynnats av hållbart försörjningsstöd under 2020, vilket var det andra året för projektets genomförande. Under det andra året nådde projektet över 8 400 direkta mottagare och kunde uppnå alla tio planerade resultat.⁴⁸

Life and Peace Institute (LPI) genomförde en retrospektiv analysstudie av lärdomar från 10 års finansiering av fredsbyggande projekt i östra DRK. Dessa resultat håller på att spridas till olika intressenter och fungerar som grund för planering av ett nytt projekt som planeras från början av 2021.⁴⁹

CAFOD inledde sitt projekt i september 2020 med målet att främja unga och kvinnors engagemang för demokrati och fred i DRK och detta i åtta provinser (Syd-Kivu, Nord-Kivu, Kinshasa, Kasai, Haut-Katanga, Lualaba, Tanganyika, och Ituri).⁵⁰

Sverige ingick också ett avtal med International NGO Safety Organization (INSO) för underlätta för icke-statliga organisationer i östra DRK att arbeta med mindre risk och därmed effektivare i konfliktområden. Bidraget hjälper dessa organisationer att fullgöra sina mandat – humanitärt, utvecklings- och fredsarbete – och att bättre förstå sina verksamhetsmiljöer för att kunna nå befolkningar i svåråtkomliga områden.⁵¹

3.4.2 Mål 4.2 Stärkt kapacitet hos återvändande flyktingar och grupper samt hos mottagande samhällen

Strategimål

Den humanitära situationen i Demokratiska republiken Kongo fortsätter att vara en av världens värsta humanitära kriser, med få tecken på förbättring. Plågade av väpnade konflikter, epidemier och allvarlig matosäkerhet uppskattas att ungefär 23 procent av den totala befolkningen behöver humanitärt bistånd. Uppskattningsvis 19,6 miljoner människor lever i svår akut livsmedelsosäkerhet (IPC fas 3 och 4). Undernäringsgraden har förblivit alarmerande de senaste åren med ungefär en prevalens som konsekvent överskrider varningsgränserna. Enligt den humanitära responsplanen för 2021 var 3,4 miljoner barn under 5 år akut undernärda 2020.⁵²

Relationerna mellan DRK-regeringen och det internationella humanitära samfundet har visat en förbättring sedan 2018 i och med ökad samsyn av den humanitära situationen i landet. Detta demonstrerades även genom det första erkännandet av en officiell IDP-siffra sedan flera år. Med drygt 5 miljoner internflyktingar har Demokratiska republiken Kongo den näst största fördrivna befolkningen i världen.

Kronisk fattigdom och konkurrens om mineraltillgångar tillsammans med etniska tvister och landstvister driver ytterligare på de väpnade konflikterna och förvärrar konflikternas effekter. Massiva och

⁴⁷ Insatsnummer: 10944, "Stabilization coherence Fund, SCF Donors briefing update 21 January 2021".

⁴⁸ Insatsnummer: 11191, "Trocaire, Building peace through gender equitable and resilient communities in Ituri province, DRC, Year 2 Annual Report".

⁴⁹ Insatsnummer: 13322, "LPI, Final Report for the Sida funded Collaborative Learning from the Bottom-Up project: Identifying Lessons Learn from A decade of Peacebuilding in Eastern DRC, februari 2021".

⁵⁰ Insatsnummer: 13808

⁵¹ Insatsnummer: 14528

⁵² UN Humanitarian Response Plan 2021

upprepade kränkningar av de mänskliga rättigheterna och vågor av tvångsförflyttningar leder till allvarliga övergrepp såsom frihetsberövande, tortyr, tvångsrekrytering och könsbaserat våld.

Portfölj

Portföljen är relevant med utrymme för förbättring.

Sidas stöd till UNICEF när det gäller skydd av barn sker genom mjuk öronmärkning till specifika temafrågor inom ramen för det stöd de får för sitt landprogram. Landprogrammet inkluderar nu också arbetsområden och metoder från det framgångsrika PEAR + 3-projektet, som tidigare stöddes som fristående projekt.⁵³

Sverige ingick ett avtal med danska flyktingrådet (DRC) 2020 för ett projekt som fokuserar på tidig återhämtning, d v s att investera i att återställa sociala funktioner i direkt koppling till en konflikt genom inkomstgenererande aktiviteter, tillgång till grundläggande sociala tjänster och skyddsmekanismer. DRC strävar efter att arbeta i de områden där humanitära aktörer precis har flyttat och där utvecklingsbehoven är stora men där utvecklingsaktörer inte är närvarande på grund av dålig infrastruktur och säkerhetsproblem eller helt enkelt för att de inte har hunnit dit. Projektet har en direkt koppling till Sveriges ledande roll i nexusarbetet.⁵⁴

4. Implikationer

Strategin förlängdes att gälla även 2020. I juni 2020 skickade Sida in underlag för ny strategi till regeringen. Den nya strategin gäller 2021-25. Implikationerna för den nya strategin framgår av strategiunderlaget och analysen vägleder operationaliseringen av den nya strategin.

Många delar av portföljen fortsätter att vara relevanta i den nya strategin.

Att börja implementera en ny strategi kommer att kräva särskilt fokus på att:

- Utveckla ett nytt resultatområde för miljö, klimat, biodiversitet och hållbart nyttjande av naturresurser. Detta betyder att identifiera nya partnerorganisationer, nya insatser men även att bättre ta omhand perspektivet i befintliga insatser.
- Fasa ut partnerorganisationer som inte passar in under den nya strategin.
- Identifiera vilka projekt och program som kan växa med goda resultat.

I en sviktande stat med akuta humanitära behov som DRK behöver utvecklingssamarbetet planeras och implementeras i syfte att bidra till befolkningens förmåga att förebygga och hantera kriser och återkommande osäkerhet. Detta är också i linje med den multidimensionella fattigdomsanalys som uppdaterades i samband med strategiunderlaget.

Implementeringen av DRK-strategin bör därför:

- Adressera grundorsakerna till de humanitära behoven
- Riktas till geografiska områden där de humanitära behoven är som störst
- Integrera ett resiliensperspektiv i alla insatser för att säkerställa hållbara resultat och att helheten bidrar till fredsbyggandet.

⁵³ Insatsnummer: 51250029, respektive 5125008, "UNICEF, Participatory and Empowering community-based Approaches for Resilience - Phase 3 (PEAR+ III)" (UNICEF Reference: SC150663)".

⁵⁴ Insatsnummer: 14189.

Den politiska kontexten är osäker, men erbjuder möjligheter att stärka det nationella offentliga ansvarstagandet och styrningsstrukturer. Det kan gälla t ex finanspolitik, skattesystem och decentraliserade styrningsstrukturer men även stärkta system i sociala sektorer som hälsa.

Sverige har goda förutsättningar att demonstrera hur arbetet med att arbeta integrerat mellan humanitärt stöd, utvecklingssamarbete och fredsbyggande kan skapa långsiktiga resultat för flickor, pojkar, kvinnor och män. Genom vårt decentraliserade, flexibla utvecklingssamarbete kommer vi att kunna anpassa våra investeringar till humanitära insatser och fredsbyggande insatser genom att:

- Stärka vår förståelse för resultat, framgångsfaktorer och hinder inom befintliga samhällsbaserade, multisektoriella program och resiliensprogram för att skala upp om möjligt och överföra kunskap till andra partners.
- Att använda utvecklingssamarbetet tillsammans med humanitära partnerorganisationer och bygga på partnerskapen med aktörer som är aktiva i två av tre pelare men också skapa partnerskap mellan specialiserade aktörer inom var och en av de tre nexus-pelarna.
- Öka vår geografiska konvergens med andra för större effekter av de totala investeringarna.

Att aktivt anti-korruptionsarbete är viktigt i DRK-sammanhanget och flera lärdomar har dragits under genomförandet av strategin, till exempel vilka interventionsmetoder som innebär mer och mindre risk och hur man säkerställer ömsesidig öppenhet och god kommunikation med partner. Ambassaden deltar i en informell nätverksgrupp med controller-kollegor från flera andra ambassader för att samarbeta angående bedrägeri- och korruptionsrisken i DRK. Nätverket har arrangerat flera workshops för partners för att diskutera regler och föreskrifter om korruption samt hur man undviker korruption. Med den nya strategin och dess tydligare fokus på antikorruption också som en del av utvecklingssamarbetet kommer antikorrupsionsarbetet att stärkas på flera nivåer.

ANNEX 1

Average Annual Strategy Amount 2020: 315 000 KSEK

Total Strategy Outcome 2020: 344 412 KSEK

Table 1. Financial Overview 2020 per Area of Support/Objective in Strategy

Strategy	Areas of Support	Objective	Outcome 2020 (KSEK)
DR Congo 2015-2019	Total		344 412
	Strengthened democracy and gender equality, and greater respect for human rights	Strengthened democratic institutions and rule of law	7 917
		Increased participation of women in elected, decision-making forums, primarily at local level	26 308
		Strengthened capacity of civil society to promote transparency, accountability and improved respect for human rights	54 534
		Total	88 759

	Better opportunities and tools to enable poor people to improve their living conditions	Improved opportunities for productive employment for women and young people that is socially and environmentally sustainable	80 512
		Total	80 512
	Improved basic health	Improved access to high-quality child and maternal care	59 082
		Increased awareness of and access to sexual and reproductive health and rights (SRHR), focusing on young people	39 563
		Strengthened capacity to prevent sexual and gender-based violence and alleviate its consequences	19 681
		Total	118 326
	Safeguarding human security and freedom from violence	Strengthened conflict transformation and reconciliation initiatives that contribute to local conflict resolution	40 168
		Strengthened capacity among reintegrated internally displaced persons and refugees, children previously associated with armed forces and groups and recipient local communities to deal with recurring crises	16 524
		Total	56 691
	Not allocated to area of support	Not allocated to result	124
		Total	124

Table 2. Total Strategy Amount and Disbursed Amount During the Strategy Period (KSEK)

Strategy is in its 7th year with total duration of 6 years.

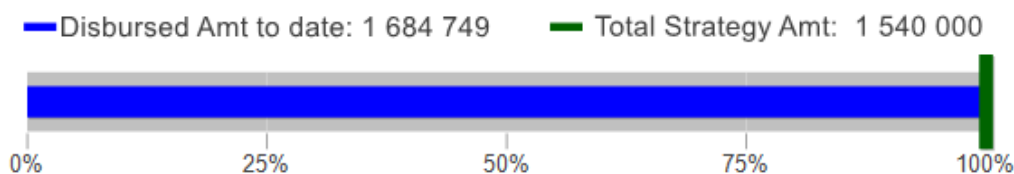
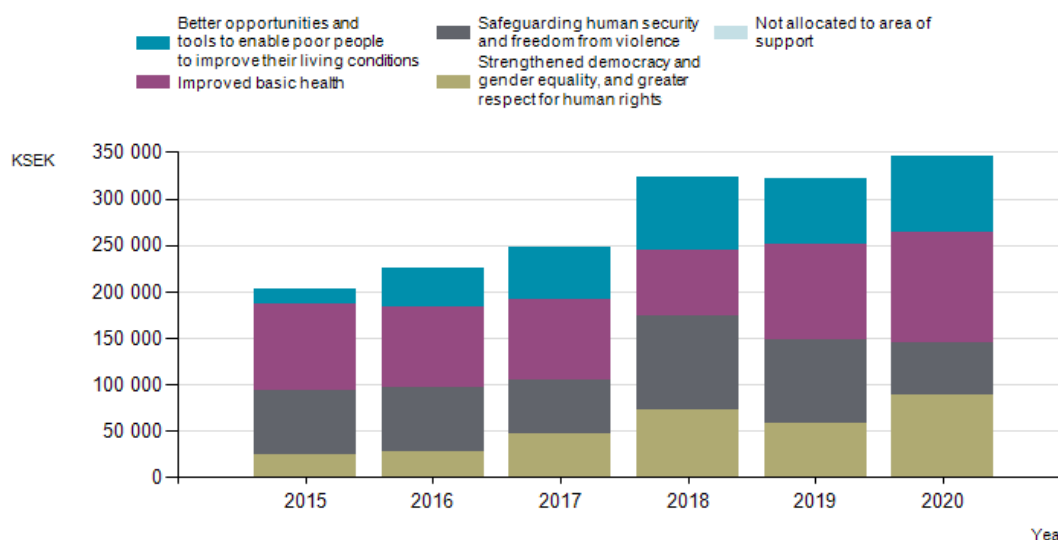

Table 3. Agreed Amounts per Area of Support for the Strategy Period

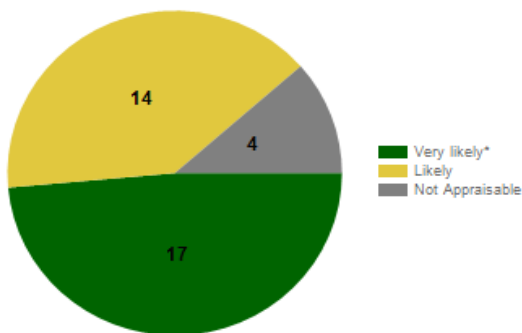
Information on area of support/objective in strategies was phased into Sida's systems starting 2012, but is incomplete up to 2015. This relates only to system generated data. Sidas contributions have always been assessed in relation to decided strategies incl. areas of support and objective (and previously areas and subareas). Correct information on division per area of support for 2015 and earlier is available in the previous strategy reports.

Table 4. Assessment of the Likelihood of Achieving the Contribution Objectives

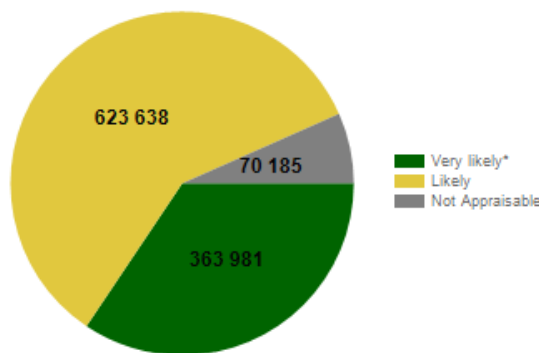
The two pie charts show the assessments of the likelihood of achieving the objectives of the contributions included in the strategy portfolio as per (4.1) contributions and (4.2) accumulated disbursed amount. The data is system-generated and aggregated based on the *Conclusion on Performance* (CoP) in Trac. In connection with the CoP, the question of the likelihood of achieving the contribution objective is answered according to a four-point scale, namely:

1. Very likely
2. Likely
3. Not likely
4. Not appraisable¹

4.1 As per Contribution

4.2 As per Accumulated Disbursed Amount (KSEK)

* Agreements newer than one year are assessed as “very likely” by default.
** Assessments made in Trac 6 have not been migrated since some questions in Trac 7.0 are new and have no equivalent in earlier versions of Trac. Therefore, the assessments made in Trac 6 are grey.
***Note that this table does not include contributions and payments made under the frame of the previous strategy as is the case with table 1 and 2 as contributions that are phased out or are about to be phased out are not of interest for this type of analysis.

¹ Assessment “Not appraisable” is justified in cases when:

- There is not enough data to make an assessment (eg in difficult environments or late reports)
- The context of the contribution has changed significantly (eg natural disaster, coup d'état, extensive staff change of partner, corruption claim or similar.)
- The contribution itself has changed significantly (eg, the goal, scope, or timeframe of the contribution has been changed)